

**ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

**1. ΓΕΝΙΚΑ**

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                      |                                                     |                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|-----------------------------------------------------|---------------------------|
| <b>ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ            |                                                     |                           |
| <b>ΕΞΑΜΗΝΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | ΕΑΡΙΝΟ               |                                                     |                           |
| <b>ΣΧΟΛΗ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ |                                                     |                           |
| <b>ΤΜΗΜΑ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ       |                                                     |                           |
| <b>ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ          |                                                     |                           |
| <b>ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΜΕΘΚ381              | <b>ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>                              | 6                         |
| <b>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Ελληνικά             | Μεθοδολογικά Ζητήματα διερεύνησης της μετανάστευσης |                           |
| <b>ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</b><br>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ.<br>Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων |                      | <b>ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b>                | <b>ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b> |
| ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΑΠΟ τους ΦΟΙΤΗΤΕΣ                                                                                                                                                                                                                                                    |                      | 3                                                   | 6                         |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                      |                                                     |                           |
| Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.                                                                                                                                                                                                       |                      |                                                     |                           |
| <b>ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br>Παράδοση, Σεμινάριο, Άσκηση                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ            |                                                     |                           |
| <b>ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</b><br>Υποβάθρου , Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων                                                                                                                                                                                                                                       | ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ |                                                     |                           |
| <b>ΜΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ΟΧΙ                  |                                                     |                           |
| <b>ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | ΟΧΙ                  |                                                     |                           |
| <b>ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ΕΛΛΗΝΙΚΑ             |                                                     |                           |
| <b>ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                          | ΝΑΙ (ΑΓΓΛΙΚΗ)        |                                                     |                           |
| <b>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                      |                                                     |                           |

## 2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

| Μαθησιακά Αποτελέσματα                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Από μεθοδολογική άποψη, η προτεινόμενη προσέγγιση συνιστά ένα ενδιαφέρον παράδειγμα <u>κατασκευής επιστημονικού αντικειμένου</u> επί ενός θέματος εξαιρετικά ευαίσθητου και επίκαιρου. Αφετέρου, μέσα από την εκπόνηση της αναγκαίας εργασίας οι φοιτητές ασκούνται μεταξύ άλλων στην σύνταξη της περίληψης που προκύπτει από την <u>ανασυγκρότηση του έργου</u> του εκάστοτε συγγραφέα, με διαφοροποίηση απαιτήσεων αναλόγως της θεωρητικής ή όχι φύσης του εκάστοτε κειμένου. Επίσης, εκπαιδεύονται στη διαδικασία σύστασης και παρουσίασης θεματικού φακέλου, σε συνάρτηση με το θέμα της συγκεκριμένης εργασίας που αναλαμβάνουν. |
| Γενικές Ικανότητες                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών<br>Λήψη αποφάσεων<br>Αυτόνομη εργασία<br>Ομαδική εργασία<br>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα<br>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής<br>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής.                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

## 3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

| Παρουσίαση σεμιναρίου                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Η οικονομική μετανάστευση είναι ένα σχετικά πρόσφατο φαινόμενο στην Ελλάδα. Μετά την πτώση των λεγόμενων σοσιαλιστικών καθεστώτων, η χώρα γνώρισε σημαντικές μεταναστευτικές εισροές προερχόμενες από αυτές τις χώρες. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας '90, οι ροές αυτές εντάθηκαν, οι υποψήφιοι μετανάστες εισήλθαν στην χώρα αρκετά συχνά με τουριστική βίζα. Ο σκοπός του παρόντος σεμιναρίου είναι να παρουσιαστούν οι βασικές θεωρίες μετανάστευσης, αφενός, και, αφετέρου, να διερευνηθούν οι συνθήκες ζωής και εργασίας των οικονομικών μεταναστών στην Ελλάδα, τα οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου πληθυσμού. Το ζητούμενο είναι επίσης να σκιαγραφηθούν οι επιπτώσεις της παρουσίας των οικονομικών μεταναστών στην χώρα, να δοθούν απαντήσεις σε μία σειρά σημαντικά ερωτήματα σχετικά με (ι) τις επιπτώσεις της μετανάστευσης σε κοινωνικό, δημογραφικό, πολιτισμικό επίπεδο και, (ιι) οι εξελίξεις και οι αλλαγές σχετικά με τη δομή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού. |
| Ενδεικτική Θεματολογία                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου σεμιναρίου προτείνονται κείμενα που αφορούν στις κλασικές και σύγχρονες θεωρητικές ερμηνείες του φαινομένου, αλλά κυρίως κείμενα στα οποία παρουσιάζονται τα ευρήματα από έρευνες πεδίου σχετικές με το μεταναστευτικό φαινόμενο στην Ελλάδα (διεπιστημονική προσέγγιση).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

## 4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

| ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ<br><i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>                                                                            | ΠΡΟΣΩΠΟ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΟ                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ<br>ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ<br><i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i> | Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-learn , με ανάρτηση γενικών πληροφοριών ροής του μαθήματος. Επίσης, δεδομένης της φύσης του φαινομένου της μετανάστευσης, οι φοιτητές έχουν πρόσβαση |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>• στο σύνολο των μελετώμενων κειμένων</li> <li>• σε συμπληρωματικά κείμενα που θα διευκολύνουν στην καλύτερη κατανόηση των θεμάτων</li> <li>• σε στατιστικά δεδομένα που επιτρέπουν την κατανόηση του εύρους και των χαρακτηριστικών της μετανάστευσης</li> </ul> |                                        |
| <p><b>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</b></p> <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.<br/>         Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη &amp; ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p> | <p><b>Δραστηριότητα</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p><b>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</b></p> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Εισαγωγικές διαλέξεις θεωρητικού περιεχομένου επικεντρωμένες στην κοινωνιολογία και ανθρωπολογία της διατροφής, καθώς και στην θνησιμότητα/ νοσηρότητα κατά αιτία                                                                                                                                        | 20                                     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Κυκλικές παρουσιάσεις από τους φοιτητές των θεωρητικών κειμένων, με στόχο την ανασυγκρότηση, ανάλυση και περίληψή τους.                                                                                                                                                                                  | 40                                     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Έρευνα για εμπλουτισμό της υπάρχουσας βιβλιογραφίας με νεότερη.                                                                                                                                                                                                                                          | 30                                     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Συγγραφή εργασίας                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 60                                     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Σύνολο Μαθήματος                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 150                                    |
| <p><b>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</b></p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <p>Οι φοιτητές αξιολογούνται αναλόγως της επίδοσής τους στις ανωτέρω δραστηριότητες.</p>                                                                                                                                                                                                                 |                                        |

## 5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Έμκε-Πουλοπούλου Έρα, Η μεταναστευτική πρόκληση, Αθήνα: Παπαζήσης, 2007, 930 σ.**
- Ψημμένος Ι.(επιμ.), 2020, Το μεταναστευτικό εργατικό δυναμικό, Αθήνα: Παπαζήσης, 493 σ.**
- Arendt H., Agamben G., Traverso E. 2015 *Εμείς οι πρόσφυγες*, Αθήνα: Εκδόσεις του 21<sup>ου</sup>, 116 σ.
- Βαΐου Ν., Χατζημιχάλης Κ., *Με τη ραπτομηχανή στην κουζίνα και τους Πολωνούς στους αγρούς. Πόλεις, Περιφέρειες και άτυπη εργασία*, Αθήνα: Εξάντας, 258 σ.
- Βεντούρα Λ., 1994, *Μετανάστευση και Έθνος. Μετασχηματισμοί στις συλλογικότητες και τις κοινωνικές θέσεις*, Αθήνα: Ε.Μ.Ν.Ε.-Μνήμων, 111 σ.
- Βεργέτη Μ., *Ομογενείς από την πρώην Σοβιετική Ένωση*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη, 183 σ.
- Έμκε-Πουλοπούλου Έρα, 2009, *Η ζωή των μεταναστών στην Ελλάδα. Νομικό καθεστώς, γλώσσα, απασχόληση, ασφάλιση*. Αθήνα: Βογιατζής, 303 σ.
- Green L. Nancy, 2004, *Οι δρόμοι της μετανάστευσης*, Αθήνα: Σαββάλας, 179 σ.
- Κασιμάτη Κ. (επιμ.), *Πολιτικές Μετανάστευσης και Στρατηγικές Ένταξης. Η περίπτωση των Αλβανών και Πολωνών Μεταναστών*, Αθήνα: Gutenberg, 2003, σ.
- Καψάλης Α., 2023, *Μετανάστες εργάτες γης. Καθεστώτα εξαίρεσης στην εργασία και στην κινητικότητα*, Αθήνα: Άπαρσις, 229 σ.
- Λαμπριανίδης Λ., Λυμπεράκη Α., 2001, *Αλβανοί μετανάστες στη Θεσσαλονίκη. Διαδρομές ευημερίας και παραδρομές δημόσιας εικόνας*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 286 σ.
- Μαρβάκης Αθ., Δ. Παρσάνογλου, Μ. Παύλου (επιμ.), *Μετανάστες στην Ελλάδα*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2001, σ.
- Μιχαλοπούλου Α., Τσάρτας Π., Γιαννησοπούλου Μ., Καφετζής Π., Μανωλόγλου Ε., 1998, *Μακεδονία και Βαλκάνια. Ξενοφοβία και ανάπτυξη*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 639 σ.
- Μπάγκαβος Χ., Παπαδοπούλου Δ. (επιμ.), *Μετανάστευση και Ένταξη των Μεταναστών στην Ελληνική Κοινωνία*, Αθήνα: Gutenberg, 2006, σ.
- Μπάγκαβος Χ., Κουραχάνης Ν., 2022, *Όψεις εργασιακής ενσωμάτωσης των προσφύγων*, Αθήνα: Τόπος, 251 σ.
- Μωυσίδης Α., Παπαδοπούλου Δ., 2011, *Η κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών στην Ελλάδα. Εργασία, εκπαίδευση, ταυτότητες*, Αθήνα: Κριτική, 265 σ.
- Πετρινιώτη Ξ., 1993, *Η μετανάστευση προς την Ελλάδα. Μία πρώτη καταγραφή, ταξινόμηση και ανάλυση*, Αθήνα: Οδυσσέας, 128 σ.
- Τριανταφυλλίδου Α., Μαρούκης Θ., 2010, *Η μετανάστευση στην Ελλάδα του 21<sup>ου</sup> αιώνα*, Αθήνα: Κριτική, 477 σ.
- Τσιμπιρίδου Φ., 2009, *Μειονοτικές και Μεταναστευτικές εμπειρίες. Βιώνοντας την κουλτούρα του Κράτους*, Αθήνα: Κριτική, 330 σ.
- Φούσκας Θ., 2012, «Κοινότητες» μεταναστών και εργασιακή αντιπροσώπευση. *Οι επιπτώσεις της χαμηλού κύρους εργασίας πέντε μεταναστευτικών ομάδων στη συμμετοχή στους εργασιακούς συλλόγους τους*, Αθήνα: Παπαζήσης, 777 σ.
- Ψημμένος Ι., 2004, *Μετανάστευση από τα Βαλκάνια. Κοινωνικός αποκλεισμός στην Αθήνα*, Αθήνα: Παπαζήσης, 246 σ.
- Ψημμένος Ι., Σκαμνάκης Χ., 2008, *Οικιακή εργασία των μεταναστριών και κοινωνική προστασία. Η περίπτωση των γυναικών από την Αλβανία και την Ουκρανία*, Αθήνα: Παπαζήσης, 447 σ.
- Περιοδικό Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη, 2009, 4 (1). 2010, 5(2). 2012 7 (2). 2013, 8(2).



## COURSE OUTLINE

### 1. GENERAL INFORMATION

|                                                                             |                                          |                             |                     |
|-----------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------|---------------------|
| <b>LECTURER</b>                                                             | KAKLAMANI                                |                             |                     |
| <b>SEMESTER</b> (fall/spring)                                               | SPRING                                   |                             |                     |
| <b>SCHOOL</b>                                                               | SOCIAL SCIENCES                          |                             |                     |
| <b>DEPARTMENT</b>                                                           | SOCIOLOGY                                |                             |                     |
| <b>LEVEL</b>                                                                | UNDERGRADUATE                            |                             |                     |
| <b>COURSE CODE</b>                                                          | MEΘK381                                  | <b>SEMESTER OF STUDIES</b>  | 6                   |
| <b>COURSE TITLE</b>                                                         | Methodological Issues in Migration Study |                             |                     |
| <b>INDEPENDENT TEACHING ACTIVITIES</b>                                      |                                          | <b>WEEKLY LECTURE HOURS</b> | <b>ECTS CREDITS</b> |
| INTRODUCTORY LECTURES AND ORAL PRESENTATION OF SEMINARIAL WORKS BY STUDENTS |                                          | 3                           | 6                   |
| <b>COURSE CLASSIFICATION</b>                                                | SEMINAR                                  |                             |                     |
| <b>COURSE TYPE</b>                                                          | DEVELOPMENT OF SKILLS                    |                             |                     |
| <b>TEACHING COMPETENCE COURSE</b>                                           | NO                                       |                             |                     |
| <b>PREREQUISITES</b>                                                        | NO                                       |                             |                     |
| <b>TEACHING AND EXAMINATION LANGUAGE</b>                                    | GREEK                                    |                             |                     |
| <b>AVAILABLE FOR ERASMUS STUDENTS</b>                                       | ENGLISH                                  |                             |                     |
| <b>COURSE URL</b>                                                           |                                          |                             |                     |

## 2. LEARNING OUTCOMES

From a methodological point of view, the proposed approach is an interesting example of building a scientific object on a subject that is extremely sensitive and modern. On the other hand, through the elaboration of the necessary work the students are exercised, inter alia, in drawing up the abstract resulting from the reconstruction of the work of the author, with different requirements according to the theoretical or not nature of the text. Also they exercise the process of setting up and presenting a thematic dossier, in relation to the subject of the specific work they undertake.

### COURSE OBJECTIVES

Retrieve, analyse and synthesise data and information, with the use of necessary technologies  
 Make decisions  
 Work autonomously  
 Work in teams  
 Appreciate diversity and multiculturality  
 Be critical and self-critical  
 Advance free, creative and causative thinking.

## 3. COURSE CONTENT

### Presentation of the seminar

Economic migration is a relatively recent phenomenon in Greece. After the fall of the so-called socialist regimes, the country experienced significant migratory flows from these countries. During the 1990s, these flows intensified, migrant candidates entered the country quite often with a tourist visa. The purpose of this seminar is to present the basic immigration theories on the one hand and to explore the living and working conditions of economic migrants in Greece, the economic and social characteristics of the particular population. It is also worthwhile to outline the implications of the presence of economic migrants in the country, to answer a number of important questions about (i) the impact of migration on social, demographic and cultural levels; and (ii) developments and changes On the structure of the economically active population.

### Indicative Issues

In the context of this seminar, texts on classical and contemporary theoretical interpretations of the phenomenon are proposed, but mainly texts presenting the findings from field studies related to the migration phenomenon in Greece (interdisciplinary approach).

## 4. TEACHING AND ASSESSMENT METHODS

| TEACHING METHOD                                   |                                                                                                                                               | FACE TO FACE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |  |
|---------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES |                                                                                                                                               | Support Learning Process through the e-class platform, with general course flow information and additional study notes.<br>Given the nature of the migration phenomenon, students have access <ul style="list-style-type: none"> <li>• in all the studied/ presented texts</li> <li>• in supplementary texts in order to facilitate a better understanding of the discussed issues</li> <li>• in statistical data that allow understanding the amplitude and the characteristics of migration</li> </ul> |  |
| COURSE STRUCTURE                                  | ACTIVITIES                                                                                                                                    | SEMESTER WORKLOAD                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
|                                                   | Introductory lectures of theoretical content focused on sociology and anthropology of nutrition as well as on mortality / morbidity by reason | 20                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |  |
|                                                   | Circular presentations by                                                                                                                     | 40                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |  |

|                          |                                                                                                |                                                                              |
|--------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|
|                          | students of theoretical texts, with the aim of reconstructing, analyzing and summarizing them. |                                                                              |
|                          | Research to enrich the existing bibliography with a newer.                                     | 30                                                                           |
|                          | Written Work relative to the oral presentation issue and the relevant bibliography research    | 60                                                                           |
|                          | <b>TOTAL</b>                                                                                   | 150                                                                          |
| <b>ASSESSMENT METHOD</b> |                                                                                                | Students are assessed according to their performance in the above activities |

## 5. RECOMMENDED READING

**Έμκε-Πουλοπούλου Ήρα, Η μεταναστευτική πρόκληση, Αθήνα: Παπαζήσης, 2007, 930 σ.**  
**Ψημμένος Ι.(επιμ.), 2020, Το μεταναστευτικό εργατικό δυναμικό, Αθήνα: Παπαζήσης, 493 σ.**  
Arendt H., Agamben G., Traverso E. 2015 *Εμείς οι πρόσφυγες*, Αθήνα: Εκδόσεις του 21<sup>ου</sup>, 116 σ.  
Βαΐου Ν., Χατζημιχάλης Κ., *Με τη ραπτομηχανή στην κουζίνα και τους Πολωνούς στους αγρούς. Πόλεις, Περιφέρειες και άτυπη εργασία*, Αθήνα: Εξάντας, 258 σ.  
Βεντούρα Λ., 1994, *Μετανάστευση και Έθνος. Μετασχηματισμοί στις συλλογικότητες και τις κοινωνικές θέσεις*, Αθήνα: Ε.Μ.Ν.Ε.-Μνήμων, 111 σ.  
Βεργέτη Μ., *Ομογενείς από την πρώην Σοβιετική Ένωση, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη, 183 σ.*  
Έμκε-Πουλοπούλου Ήρα, 2009, *Η ζωή των μεταναστών στην Ελλάδα. Νομικό καθεστώς, γλώσσα, απασχόληση, ασφάλιση*. Αθήνα: Βογιατζής, 303 σ.  
Green L. Nancy, 2004, *Οι δρόμοι της μετανάστευσης*, Αθήνα: Σαββάλας, 179 σ.  
Κασιμάτη Κ. (επιμ.), *Πολιτικές Μετανάστευσης και Στρατηγικές Ένταξης. Η περίπτωση των Αλβανών και Πολωνών Μεταναστών*, Αθήνα: Gutenberg, 2003, σ.  
Καψάλης Α., 2023, *Μετανάστες εργάτες γης. Καθεστώτα εξαίρεσης στην εργασία και στην κινητικότητα*, Αθήνα: Άπαρσις, 229 σ.  
Λαμπριανίδης Λ., Λυμπεράκη Α., 2001, *Αλβανοί μετανάστες στη Θεσσαλονίκη. Διαδρομές ευημερίας και παραδρομές δημόσιας εικόνας*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 286 σ.  
Μαρβάκης Αθ., Δ. Παρσάνογλου, Μ. Παύλου (επιμ.), *Μετανάστες στην Ελλάδα*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2001, σ.  
Μιχαλοπούλου Α., Τσάρτας Π., Γιαννησοπούλου Μ., Καφετζής Π., Μανωλόγλου Ε., 1998, *Μακεδονία και Βαλκάνια. Ξενοφοβία και ανάπτυξη*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 639 σ.  
Μπάγκαβος Χ., Παπαδοπούλου Δ. (επιμ.), *Μετανάστευση και Ένταξη των Μεταναστών στην Ελληνική Κοινωνία*, Αθήνα: Gutenberg, 2006, σ.  
Μπάγκαβος Χ., Κουραχάνης Ν., 2022, *Όψεις εργασιακής ενσωμάτωσης των προσφύγων*, Αθήνα: Τόπος, 251 σ.  
Μωυσίδης Α., Παπαδοπούλου Δ., 2011, *Η κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών στην Ελλάδα. Εργασία, εκπαίδευση, ταυτότητες*, Αθήνα: Κριτική, 265 σ.  
Πετρινώτη Ξ., 1993, *Η μετανάστευση προς την Ελλάδα. Μία πρώτη καταγραφή, ταξινόμηση και ανάλυση*, Αθήνα: Οδυσσέας, 128 σ.  
Τριανταφυλλίδου Α., Μαρούκης Θ., 2010, *Η μετανάστευση στην Ελλάδα του 21<sup>ου</sup> αιώνα*, Αθήνα: Κριτική, 477 σ.



- Τσιμπιρίδου Φ., 2009, *Μειονοτικές και Μεταναστευτικές εμπειρίες. Βιώνοντας την κουλτούρα του Κράτους*, Αθήνα: Κριτική, 330 σ.
- Φούσκας Θ., 2012, «Κοινότητες» μεταναστών και εργασιακή αντιπροσώπευση. *Οι επιπτώσεις της χαμηλού κύρους εργασίας πέντε μεταναστευτικών ομάδων στη συμμετοχή στους εργασιακούς συλλόγους τους*, Αθήνα: Παπαζήσης, 777 σ.
- Ψημμένος Ι., 2004, *Μετανάστευση από τα Βαλκάνια. Κοινωνικός αποκλεισμός στην Αθήνα*, Αθήνα: Παπαζήσης, 246 σ.
- Ψημμένος Ι., Σκαμνάκης Χ., 2008, *Οικιακή εργασία των μεταναστριών και κοινωνική προστασία. Η περίπτωση των γυναικών από την Αλβανία και την Ουκρανία*, Αθήνα: Παπαζήσης, 447 σ.
- Περιοδικό *Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη*, 2009, 4 (1). 2010, 5(2). 2012 7 (2). 2013, 8(2).